

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์มีความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ไม่ว่าจะมนุษย์ดำเนินชีวิตในลักษณะใด จะต้องมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสิ้น วิทยาศาสตร์จึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ช่วยให้นักวิทยาศาสตร์ได้ค้นพบสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกในการทำงาน และดำรงชีวิตอย่างมากมาย ดังคำกล่าวของ สุขุม ศรีธัญรัตน์ (2521-2522:2) ที่ว่า "วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีค่านิยมค่านิยมของชาวโลกเป็นอันมาก เช่น ในเรื่องที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ยารักษาโรค ตลอดจนการสื่อสาร และการคมนาคม เป็นต้น" และคำกล่าวของ นิดา สะเพียรชัย (2520:3) ที่ว่า "ความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วจนทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เกือบทั่วทุกมุมโลก ต้องเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าเขาได้ใช้วิทยาศาสตร์เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้อยู่ดีกินดี สะดวกสบายมากขึ้น" เนื่องจากวิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความ เป็นอยู่ของมนุษย์ดังกล่าวแล้ว การศึกษาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาวิทยาศาสตร์จึง เป็น เรื่องที่น่าสนใจมาก

จากการศึกษาของ แฮร์รี่ แมดดอกซ์ (Harry Maddox 1965:9) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา และความสามารถทางสมองร้อยละ 50-60 ขึ้นอยู่กับความพยายามและวิธีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพร้อยละ 30-40 และขึ้นอยู่กับโอกาสและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ อีกร้อยละ 10-15 ซึ่งสอดคล้องที่ แอน อนาสตาสี (Anne Anastasi 1967:141) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางด้าน สติปัญญา และองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา โดยเฉพาะองค์ประกอบหลังมีผู้ให้ความสนใจ ศึกษากันมาก

จากแนวคิดของ แฟรงค์ เอส ฟรีแมน (Frank S. Freeman 1965:461) พบว่า ความสนใจ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่น่าจะ เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพราะนักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนจะทำให้เกิดความตั้งใจเรียน การเรียนด้วยความตั้งใจ นักเรียนจะ เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและสามารถจดจำเนื้อหา นั้น ๆ ได้ และมาร์วิน เพาเวล (Marvin Powell 1963:330) ก็ได้ให้ทัศนะไว้ซึ่งสรุปได้ว่า ความสนใจเป็นแรงกระตุ้นสูงในการทำงานนั้น หรือได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชานั้นสูงและจากผลการวิจัยของชาร์ลส์ เวสเลย์ โลว์(Charles Wesley Lowe 1972:2195 A) พบว่าความสนใจทางวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้องค์ประกอบอีกด้านหนึ่งที่ เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ คือ ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในวิชาที่ตนเองชอบมากกว่าในวิชาที่ตนเองไม่ชอบ (Marvin Powell 1963: 423) และจากการวิจัยของ ลูชาตี ลีตระกูล (2524: 86-89) พบว่าองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนวิทยาศาสตร์สูง คือ องค์ประกอบทางด้านทัศนคติของนักเรียนต่อการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ นอกจากองค์ประกอบด้านความสนใจทางวิทยาศาสตร์และทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ นิสัยในการเรียนก็น่าจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกัน เพราะคนที่มีนิสัยในการเรียน ที่ดีเยี่ยม เป็นคนรู้จักที่จะใช้เวลา กล่าวคือ รู้จักวิธีเรียนและวิธีทำงานให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นคนที่มีนิสัยในการเรียนดีก็ย่อมจะ เรียนดีด้วย ดังการศึกษาของ แฮร์รี แมดดอกซ์ (Harry Maddox 1965:9) พบว่าเด็กที่ทำงานไม่เพียงพอหรือไม่รู้วิธีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าจะมีความสามารถทางสมองดีก็มักจะสอบตก โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์

จากแนวคิดและผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ เลือกศึกษาองค์ประกอบ ด้านความสนใจทางวิทยาศาสตร์ ทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์และนิสัยในการเรียนซึ่งเป็น องค์ประกอบคัดสรรที่เป็นลักษณะของนักเรียนว่าองค์ประกอบใดบ้างที่ใช้ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับองค์ประกอบคัดสรรที่เป็นลักษณะของนักเรียน ซึ่งได้แก่ ความสนใจทาง วิทยาศาสตร์ ทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์และนิสัยในการเรียน

2. เพื่อสร้างสมการในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้องค์ประกอบคัดสรรที่เป็นลักษณะของนักเรียนในด้านความสนใจทางวิทยาศาสตร์ ทักษะคิดที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์และนิสัยในการเรียนเป็นตัวทำนาย

สมมุติฐานของการวิจัย

จากผลการวิจัยของชาร์ลส์ เวสเลย์ โลว์ (Charles Wesley Lowe 1972:2185 A) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์กับความสนใจเกี่ยวกับวิชาวิทยาศาสตร์ และจากผลการวิจัยของ ปริญญา บุญธรรม (2518:54) พบว่าความสนใจเกี่ยวกับงานด้านวิทยาศาสตร์ สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้

จากผลการวิจัยของทวีศักดิ์ จินคานุกรักษ์ (2523:66) พบว่าทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ และทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ได้ นอกจากนี้สุชาติ สี่ตระกูล (2524:86-89) ได้พบว่าตัวทำนายที่ดีในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ คือ ทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ เช่นเดียวกัน

จากผลการวิจัยของสุวิมล ว่องวาณิช (2522:60) พบว่านิสัยในการเรียน นอกจากจะสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วยังใช้ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อีกด้วย

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ความสนใจทางวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ความสนใจทางวิทยาศาสตร์ ทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ และนิสัยในการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ความสนใจทางวิทยาศาสตร์ ทศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์และนิสัยในการเรียน สามารถร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2526 จำนวน 429 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร

2. ขอบเขตของตัวแปร (Variables)

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ องค์ประกอบคัดสรรที่เป็นลักษณะของนักเรียนซึ่งได้แก่

2.1.1 ความสนใจทางวิทยาศาสตร์

2.1.2 ทศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์

2.1.3 นิสัยในการเรียน

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งใช้เป็นตัวแปรเกณฑ์ (Criteria Variable)

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ถือว่า

1. นักเรียนทำแบบทดสอบและแบบสำรวจเดิมตามความสามารถของตน
2. การตอบแบบทดสอบและแบบสำรวจของตัวอย่างประชากรในวันและเวลาที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการวิจัยครั้งนี้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. องค์ประกอบคัดสรรที่เป็นลักษณะของนักเรียน หมายถึง องค์ประกอบในด้านความสนใจทางวิทยาศาสตร์ ทศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์และนิสัยในการเรียน

2. ความสนใจทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะเข้าร่วมหรือความตั้งใจของนักเรียนที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบความสนใจทางวิทยาศาสตร์

3. ทศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ หมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตใจในลักษณะการยอมรับ การคัดค้าน การเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ตลอดจนการชอบหรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์

4. นิสัยในการเรียน หมายถึง ทักษะและเทคนิคในการเรียนที่นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัยโดยเฉพาะวิธีการทำงานและการใช้เวลาเรียน ซึ่งวัดได้จากแบบสำรวจนิสัยในการเรียน

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความสามารถทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้จากคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการส่งเสริมความสนใจทางวิทยาศาสตร์ ทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ และนิสัยในการเรียนแก่นักเรียน
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ด้วยแบบทดสอบความสนใจทางวิทยาศาสตร์ แบบทดสอบทัศนคติที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์และแบบสำรวจนิสัยในการเรียน ในกรณีที่พบว่าตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร หรือกลุ่มตัวแปรที่ได้จาก 2 ตัวแปร หรือ 1 ตัวแปร สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้

3. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย